

Protokoll 5/2019

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 17 juni 2019 kl. 13:30-16:00, Skönhetsrådets kansli, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg §§1-2, §§4-7
Birgitta Bremer
Cajsa Holmstrand §§1-6
Elisabet Jermsten
Anders Johnson §§1-6
Måns Lönnroth
Helena Nilsson Lannegren
Margareta Olofsson
Laila Reppen
Solbritt Östergren
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Tara Nezhadi Föredragande §2
Martin Wernersson Föredragande §3
Namo Marouf Föredragande §4

Justerare

Datum för justering

Paragraf §§1-7

Sekreterare Monica Hector

§ 1
Dagordning

Beslut

Beslöts uppta ärenden i ordningen 1-4 samt punkterna sekreteraren informerar samt övriga frågor utom föredragningslistan.

§ 2**Skridskon 1, förslag till detaljplan, 2017-17030**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Skridskon 1, förslag till detaljplan, 2017-17030. Tara Nezhadi, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2019/152

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att parkeringsytorna på gården måste utgå samt att byggnadens utformning kräver ytterligare bearbetning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för kvarteret Skridskon 1 som möjliggör uppförande av två lamellhus längs Störtloppsvägen, totalt ca 50 lägenheter. Byggnaderna har fyra våningar mot Störtloppsvägen, lika många som det befintliga grannhuset på andra sidan gatan. Mot gården varierar hushöjden mellan fyra och fem våningar med den lägre hushöjden för byggnaden i planområdets södra del där berget är som högst och den högre höjden för det norra huset där marken har samma nivå som gatan. Byggnaderna föreslås få sadeltak mot gatan men platt tak mot gården. Rött tegel föreslås som fasadmateriäl, eventuellt ingjutet i väggelement. Husen är indragna från gatan för att möjliggöra förgårdsmark med planteringar och uteplatser samt trottoar på kvartersmark. Entréerna markeras genom att teglet muras med reliefverkan och för att stärka bostadshusets koppling mot gatan får lägenheterna på bottenvåningen egna entréer. Med hjälp av stödmurar i höjder på 1,3 respektive 0,5 meter skapas privata-respektive halvprivata zoner vid entréerna. Murarna liksom sittytor och planteringskärl bekläs med tegel. På gården läggs en parkering och ytterligare parkeringsplatser läggs under det kortare huset så att bilarna parkerar synligt men i skydd under byggnadsvolymen.

Västertorp har varit aktuellt för utredningar och förtätningar i flera omgångar, senast ett program för området remitterades Skönhetsrådet var 2005. Programmet resulterade sedan i planförslag för kvarteren Iskarnevalen, Bandyklubban, Isdubben, Ytterskär, Islaggen m.fl. Flera av de platser som föreslogs i programmet kom aldrig att bebyggas och de byggnader som kom att uppföras visar i huvudsak lite respekt för Västertorps särskilda karaktär både vad

gäller volymernas placering i stadsdelens övergripande planstruktur och den arkitektoniska gestaltningen.

Skönhetsrådet diskuterade problemet med att hantera enstaka detaljplaner i befintliga stadsdelar, särskilt de områden som har höga kvaliteter vad gäller stadsplanestrukturen och arkitekturen så som i Västertorp. Huvudfrågan är ju hur och var man förtätar samt med vad – vilka behov finns i området och var planerar man på bästa sätt in nya byggnader så att de uppfattas som tillskott i stadsdelen. Enligt rådets uppfattning är det dock möjligt att bygga på den föreslagna fastigheten även om det finns delar i förslaget som rådet ställde sig tveksamt till eller rent av ansåg borde utgå.

Byggnadernas höjd och sadeltaket mot gatan överensstämmer väl med den befintliga byggnaden på andra sidan gatan. Mot gården blir huset väl högt men det är framför allt gavelpartiet mot Vasaloppsvägen som kommer att få byggnaden att framstå som klumpig i förhållande till de befintliga smalhusen i området. Utformningen med privata och halvprivata zoner i anslutning till entréer kan, precis som stadsbyggnadskontoret framhåller, stärka gaturummet och bidra till att gatan upplevs trygg att röra sig längs. Planerna på nya byggnader i kvarteret Skridskon innebär en stor försämring av gårdsmiljön. Fler träd måste tas ner och det utrymme som blir kvar mellan husen kommer inte att ha så stora kvaliteter – gårdsutrymmet blir litet, det finns inte stora naturvärden och dessutom kommer en stor del av ytan att upptas av parkeringsplatser. Till detta kommer parkeringsytorna under det norra huset att ingå i upplevelsen av gårdsrummet. Rådets uppfattning var att parkeringsytorna på gården måste utgå och rådet ställde sig dessutom mycket tveksamt till parkeringslösningen under huset som dessutom riskerar att göra att gården upplevs som mycket otrygg.

Vad gäller fasadmaterialet så är teglet vanligt förekommande i Västertorp där mönstret varit att tegelhus möter tegelhus och putshus möter putshus längs gatorna. Tegel är på många sätt därför ett utmärkt val men nackdelen är att gatan är trång samt att befintliga hus i kvarteret såväl som i grannkvarteret har putsfasader, vilket ger ett betydligt ljusare intryck. Rådet vill i sammanhanget framföra sin uppskattning av de väl gestaltade fasaderna med tilltagna fönsterstorlekar men önskar trots detta att stadsbyggnadskontoret under det fortsatta planarbetet ytterligare studerar byggnadernas fasadmateriell. En ljusare puts i jordfärg skulle göra att både gatan och gården upplevs som mindre mörka.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/152-3 Samrådsbrev
- SR 2019/152-8 Plankarta
- SR 2019/152-2 Solstudier
- SR 2019/152-4 PM Radonundersökning
- SR 2019/152-9 Planbeskrivning
- SR 2019/152-10 Naturvärdesinventering
- SR 2019/152-5 PM Geoteknik 3
- SR 2019/152-6 PM Geoteknik 2
- SR 2019/152-7 PM Geoteknik 1
- SR 2019/152-11 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2019/152-12 Dagvattenutredning
- SR 2019/152-13 Barnkonsekvensanalys

§ 3**Blackeberg 3:1 m.fl. och Norra Ängby 1:1, förslag till
detaljplan för del av område invid Blackebergsvägen,
2016-15112**

Genom remiss hade Stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Blackeberg 3:1 m.fl. och Norra Ängby 1:1, förslag till detaljplan för del av område invid Blackebergsvägen, 2016-15112. Martin Wernersson, plankonsult WSP, redogjorde för ärendet.

SR 2019/151

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan för område A med erinran om att höjden sänks till maximalt fyra våningar samt avstyrka förslag till detaljplan för område B och C.

Anmälde ledamöterna E Jermsten, C Holmstrand, M Olofsson och L Reppen reservation mot beslutet att tillstyrka planområde A.

Erinrades att ledamot K Borg inte deltagit i ärendets hantering på grund av jäv.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande förslag till detaljplan innebär att cirka 420 nya bostäder byggs i tre områden benämnda A, B och C längs Blackebergsvägen och Blackebergbacken mellan stadsdelarna Södra Ängby och Blackeberg i Västerort. Blackebergsvägen pekas ut i stadens översiktsplan som framtida urbant stråk där vägen ska utvecklas till en stadsgata med bostadsbebyggelse på ömse sidor. Skönhetsrådet har tidigare yttrat sig över ett programförslag som berört det aktuella området. I detaljplaneförslaget presenteras 13 punkthus i fyra till fem våningar i område A, två punkthus i fem våningar i område B och sex modulerade punkthus i upp till tio våningar i område C. De två senare områdena ligger i sin helhet inom ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO), där delar utgör kärnområde. Område A ligger i randområdet till riksintresset Södra Ängby.

Stadsdelen Södra Ängby planerades under 1930-talet som en sammanhållen trädgårdsstad för tjänstemän i det som då var stadens yttersta utpost mot väster. Topografin togs till vara och läts bestämna gatornas och tomternas lägen. Flera av den ansvarige

stadsplanedirektören Albert Lilienbergs plankännetecken finns representerade i stadsdelen, inte minst utsiktsgatan mot Mälaren. Området rymmer drygt 500 vita funkisvillor ritade av arkitekt Edvin Engström. Byggnadernas samspel med den omgivande naturen är karaktäristiskt för stadsdelen. Efter Stockholms stads inkorporering av Spånga landskommun 1949 kunde Blackeberg planeras. Den gamla landsvägen som förbundit Stockholm med Drottningholm över Bällsta bro byggdes i och med detta om till Bällstavägen-Blackebergsvägen och läts utgöra stadsdelsgräns. Blackeberg planerades som den första av Vällingbygruppens fem stadsdelar och var en viktig del av Stockholms efterkrigstida expansion med helt nya ABC-städer. Bebyggelsen består i huvudsak av i naturen inpassade lamellhus, men radhus, stjärnhus och punkthus förekommer också. Stadsdelen har en enhetlig färgskala med spritputsade fasader i jordtoner. Stadsplanen är undertecknad av den under 1940- och 50-talen betydelsefulla arkitekten Carl-Fredrik Ahlberg.

Skönhetsrådet fann att förslaget till ny bebyggelse längs Balckebergsvägen, område A, utgör en intressant nytolkning av plansituationen. Den uppkomna gränsen mellan stadsdelarna som ursprungligen varit en kommungräns tillåts i förslaget istället vara en plats för samlande bebyggelse längs ett gaturum. Trots det komplicerade läget mellan riksintresseområdet, ESBO-området och Grimsta naturreservat fann rådet platsen möjlig för bebyggelse. Rådet ansåg att denna dock måste bearbetas i såväl detaljering som volymhantering. De föreslagna höjderna måste sänkas en våning för att fungera i relation till de omgivande stadsdelarnas bebyggelse, d.v.s. inte överskrida fyra våningar.

Beträffande förslagets övriga delar, områdena B och C, fann rådet inte någon övergripande planeringsidé. Emedan område A skapar ett nytt sammanhängande gaturum medför bebyggelsen i B och C stora intrång i Stockholms mest skyddsvärda natur utan att större allmänna värden tillskapas. Rådet ansåg att det föreliggande underlaget vare sig övertygade i sin argumentation om varför naturområdet ska bebyggas eller varför de kraftigt avvikande höjderna ska introduceras i Blackeberg. Skönhetsrådet avstyrkte dessa delar av planförslaget i sin helhet.

Anmälde ledamöterna E Jermsten, C Holmstrand, M Olofsson och L Reppen reservation enligt följande:

"Detaljplanens syfte är att skapa förutsättningar för ny bebyggelse mellan stadsdelarna Blackeberg och Södra Ängby längs med Blackebergsvägen och Blackebergbacken. Förslaget innebär att 21 nya flerfamiljshus uppförs på naturmark.

Den berörda marken består av blandskog och hållmarksskog med höga biologiska värden samt historisk åkermark som hållits öppen sedan 1700-talet.

Att de skogs- och ängspartier som nu berörs inte är bebyggda tidigare är en följd av en omsorgsfull stadsplanering som resulterade i bostadsområdena Södra Ängby på 1930-talet och Blackeberg på 1950-talet. Stadsdelarna, båda med höga kulturhistoriska och arkitektoniska värden, omges av skogspartier som ansågs alltför kuperade för att bebygga och gav invånarna närhet till naturen. Här kan alla fortfarande röra sig fritt och många stigar har skapats spontant.

Ny bebyggelse med privata gårdar emellan kan få effekten av en barriär mellan stadsdelarna i stället för att de öppna länkar skogspartierna utgör idag.

Både Blackeberg och Södra Ängby är av Stockholms stadsmuseum klassade som kulturhistoriskt värdefulla områden. Södra Ängbys enhetliga, funktionalistiska villabyggelse, unik i sin omfattning och välbevarade form, är dessutom utpekad som riksintresse för kulturmiljövården. Detaljplanen medger ny bebyggelse inom riksintresseområdet vilket skulle förstöra den homogena effekt villabeståndet utgör idag.

Ett genomförande av föreslagen detaljplan skulle innebära stora skador på kulturhistoriska, biologiska och rekreativvärden."

Handlingar i ärendet

- SR 2019/151-2 Samrådsbrev
- SR 2019/151-5 Planbeskrivning
- SR 2019/151-3 Plankarta, del 2
- SR 2019/151-4 Plankarta, del 1
- SR 2019/151-7 Trädbesiktning etapp 2 och 3
- SR 2019/151-8 Trädinventering
- SR 2019/151-6 Trafikbullerutredning Åkerlöf Hallin
- SR 2019/151-9 Trafikbullerutredning ACAD
- SR 2019/151-10 Trafikbullerutredning Realistic Form Noise
- SR 2019/151-11 Konnektivitetsanalys ek- och tallnätverk

- SR 2019/151-12 Kompletterande scenarioanalys för konnektivitet i ek- och tallnätverken vid Blackeberg och förslag till skydds- och kompensationsåtgärder
- SR 2019/151-13 Naturvärdesinventering
- SR 2019/151-14 Kulturmiljöanalys
- SR 2019/151-15 Geotekniskt utlåtande
- SR 2019/151-16 Geotekniskt PM, WSP 2018-10-10
- SR 2019/151-17 Geotekniskt PM, WSP 2018-09-24
- SR 2019/151-18 Dagvattenutredning Blackeberg etapp 2 och 3
- SR 2019/151-19 Geoteknisk utredning
- SR 2019/151-20 Dagvattenutredning Blackebergsbacken
- SR 2019/151-21 Dagvattenutredning 2019-05-17

§ 4**Hornafjord 3, förslag till detaljplan, 2017-08970**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Hornafjord, förslag till detaljplan, 2017-08970. Namo Marouf, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2019/150

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om tydligare gestaltning av boendemiljön och dess relation till omgivningen.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat en ny detaljplan i syfte att uppföra ett bostadshus om ca 100 bostadsrättslägenheter intill Memory Hotel i Kista. Planområdet ligger i hörnet av Brandesgången och Grönlandsgatan på en obebyggd del av fastigheten som idag används för parkering. Planens syfte är vidare att tillskapa två lokaler i fastigheten; en mot Brandesgången och en mot Grönlandsgatan. Byggnaden föreslås ha ett lutande tak, sex till åtta våningar med integrerad takterrass, markerad bottenvåning och gavlar med förhöjd bottenvåning. Mellan det nya huset och hotellets markparkering skapas en öppen stensatt yta som blir ett entrétorg till det nya bostadshuset. Planområdet består av del av fastigheten Hornafjord 3 som ägs av Stockholms stad och upplåts med tomträtt till Memory Hotel AB.

Skönhetsrådet välkomnade nya bostäder i ett område som annars domineras av verksamheter, kontor och industrier. Bostäder kan bidra till att skapa en mer levande stadsmiljö med aktivitet under fler av dygnets timmar men för att detta ska komma till stånd behöver en bearbetning av den omgivande miljön och husets relation till omgivningen ske. Som exempel kan nämnas att angöring till bostadshuset, såväl till fots som med bil, sker inifrån bostadgården, vilket gör att denna inte blir den lugna plats den är tänkt att vara varför det skapats en takterrass för de boende. För att inte denna typ av kedjereaktioner ska uppstå är utformningen av det sammanhang som den enskilda byggnaden placeras i minst lika väsentligt som huset självt. Detsamma gäller situationen för de två lokaler som föreslås på utsidan av huset som behöver kunna nå lättare än via en mellanliggande gräsmatta. Rådet bedömde att

det var svårt att ta ställning till planförslaget utan att kunna relatera det till de förändringar som pågår i övriga Kista. Här hade rådet gärna sett att Kista strukturplan och karaktärsbeskrivningar av Kista tillhandahölls parallellt med föreliggande förslag. I förslaget fanns vidare ingen information om bostadshusets relation till hotellet, eller dess tänkta målgrupp. Dessa frågor har betydelse för vilka rörelsemönster, t.ex. vistelseytor för barn som möjliggörs. Slutligen noterade rådet att den enda uppgiften som går att finna under rubriken "Kulturhistoriskt värdefull miljö" (s.12 i planbeskrivningen) är att inga kända fornlämningar finns inom planområdet, men inget om de arkitektoniska och kulturhistoriska värden som finns i Kista, en stadsdel som för närvarande är under stark förändring. Därför ville Skönhetsrådet uppmana staden att låta Stadsmuseet göra en kulturhistorisk klassificering av Kista, så att den nya årsring av bebyggelse som nu tillförs får möjlighet att medvetet förhålla sig till Kistas befintliga karaktär.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/150-5 Samrådsbrev
- SR 2019/150-17 Planbeskrivning
- SR 2019/150-4 Trafikbullerutredning
- SR 2019/150-6 PM Risk
- SR 2019/150-16 Plankarta
- SR 2019/150-18 Dagvattenutredning 3
- SR 2019/150-2 PM Miljöteknik 5
- SR 2019/150-3 PM Miljöteknik 4
- SR 2019/150-7 PM Miljöteknik 6
- SR 2019/150-8 PM Miljöteknik 3
- SR 2019/150-9 PM Miljöteknik 2
- SR 2019/150-19 Dagvattenutredning 2
- SR 2019/150-20 Dagvattenutredning 1
- SR 2019/150-21 Bullerutredning
- SR 2019/150-10 PM Miljöteknik 1
- SR 2019/150-11 PM Geoteknik 5
- SR 2019/150-12 PM Geoteknik 4
- SR 2019/150-13 PM Geoteknik 3
- SR 2019/150-14 PM Geoteknik 2
- SR 2019/150-15 PM Geoteknik 1
- SR 2019/150-22 Dagvattenutredning 6
- SR 2019/150-23 Dagvattenutredning 5
- SR 2019/150-24 Dagvattenutredning 4

§ 5
Tertialrapport 1, 2019
SR 2019/145

Beslut

Förelåg av sekreteraren utformat förslag till tertialrapport vilken antogs som rådets.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie möte.

Handlingar i ärendet

- 169933 SR 2019/145 Tertialrapport 1

§ 6**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren och Susanne Höglin om att Skönhetsrådet i september kommer att tilldelas Pingvinpriset av miljöförvaltningen, enheten för energi och klimat. Priset delas ut nio gånger per år till förvaltningar som genom sitt arbete bidrar till minskad klimatpåverkan.

Erinrade sekreteraren om Jubileumsmötet 16 september som kommunfullmäktige kommer att stå värd för.

Informerade sekreteraren att boken är på tryckning och att den kommer att presenteras i samband med jubileumsmötet samt vid en publik presentation på stadsmuseet 19 september.

Erinrade sekreteraren om att första mötet efter sommaruppehållet är delegationssammanträdet 12 augusti.

§ 7 Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Rådet tackade kansliet för den intressanta utflykten till Norra Djurgårdsstaden och Loudden. Framfördes synpunkter både på att stadsdelen som växer fram har många kvaliteter samtidigt som arkitekturen delvis är för brokig i kulör och material för att ge en god helhetsverkan. Hur Loudden med sin utpräglade karaktär av industri- och verksamhetsområde ska kunna omformas och utvecklas till en stadsmiljö framstår som ett svårt men intressant stadsutvecklingsprojekt att arbeta med för Stockholms stad.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
MONICA,HECTOR	2019-06-19
Inga Margareta,Varg	2019-06-19
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2019-06-19